

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-A
Datum: 24. juli 2014.
Original: engleski

PREDSJEDNIK MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Theodor Meron, predsjednik

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 24. jula 2014. godine

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

POVJERLJIVO I EX PARTE

ODLUKA PO ZAHTJEVU ZA PREISPITIVANJE

Sekretar:

g. John Hocking

Šef OLAD-a

g. Susan Stuart

Optuženi koji se sam zastupa:

g. Zdravko Tolimir

1. **JA, THEODOR MERON**, predsjednik Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rješavam po povjerljivom i *ex parte* "Zahtjevu za preispitivanje odluke Sekretarijata", koji je Zdravko Tolimir (dalje u tekstu: Tolimir) podnio 5. maja 2014. (dalje u tekstu: Zahtjev za preispitivanje). Zamjenik sekretara Međunarodnog suda (dalje u tekstu: zamjenik sekretara) podnio je 15. maja 2014.¹ svoj podnesak na osnovu pravila 33(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), a Tolimir je replicirao na taj podnesak 19. maja 2014.,² da bi zamjenik sekretara 28. maja 2014. podnio i drugi podnesak,³ a Tolimir odgovorio na drugi podnesak zamjenika sekretara 2. juna 2014.⁴

I. KONTEKST

2. Dana 12. decembra 2012., Pretresno vijeće II Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Međunarodni sud) osudilo je Tolimira za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, kao i za istrebljivanje, progon i nečovječna djela putem prisilnog premještanja kao zločina protiv čovječnosti.⁵ Tolimir je osuđen na doživotnu kaznu zatvora.⁶ Tolimir je podnio najavu žalbe 11. marta 2013.⁷

3. Na sudenju se Tolimir zastupao sam, ali mu je pritom pomagao pravni saradnik g. Aleksandar Gajić (dalje u tekstu: Gajić). Gajiću je odobreno pravo na učestvovanje u raspravama ograničeno na:

(i) obraćanje [Pretresnom] vijeću u vezi s pravnim pitanjima koja se pojave tokom postupka, na konkretan zahtjev optuženog koji odobri Vijeće, i

(ii) obraćanje Vijeću u vezi s administrativnim pitanjima koja proističu iz korespondencije g. Gajića s tužilaštvom i u vezi s vođenjem postupka.⁸

¹ Podnesak zamjenika sekretara u vezi sa Zahtjevom za preispitivanje Odluke Sekretarijata od 28. aprila 2014., 15. maj 2014. (povjerljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Podnesak zamjenika sekretara).

² Odgovor na podnesak zamjenika sekretara u vezi sa Zahtjevom za preispitivanje Odluke Sekretarijata od 28. aprila 2014., 19. maj 2014. (povjerljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Replika).

³ Drugi podnesak zamjenika sekretara u vezi sa Zahtjevom za preispitivanje Odluke Sekretarijata od 28. aprila 2014., 28. maj 2014. (povjerljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Drugi podnesak zamjenika sekretara).

⁴ Odgovor na Drugi podnesak zamjenika sekretara, 2. juni 2014. (povjerljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Odgovor).

⁵ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Presuda, 12. decembar 2012. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), par. 1239.

⁶ Prvostepena presuda, par. 1242.

⁷ Najava žalbe, 11. mart 2013.

⁸ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po zahtjevu optuženog Pretresnom vijeću vezanom za pomoć njegovog pravnog savjetnika, 28. april 2010. (povjerljivo), str. 11.

Tokom prvostepenog postupka, Gajić je plaćan kao kobranilac, jer mu je odobreno pravo obraćanja Sudu, čime je “njegova uloga proširena na više od [...] pos[la] pravnog saradnika”, a imao je i “stepen odgovornosti [...] koji više podsjeća na odgovornosti kobranioca”.⁹

4. Nakon što je Tolimir podnio najavu žalbe i obavijest Sekretarijatu da i u žalbenom postupku želi da se zastupa sam, uz Gajića kao pravnog savjetnika, Služba za pravnu pomoć i odbranu (dalje u tekstu: OLAD) obavijestila je Tolimira 9. maja 2013. da će Gajića u svrhu isplate naknade za potrebe žalbenog postupka smatrati pravnim pomoćnikom.¹⁰ Gajić bi stoga imao pravo na naknadu u visini od 23,1 eura po satu za pomoć Tolimiru tokom žalbenog postupka, na osnovu Uputstva za dodjelu branioca.¹¹ U svom dopisu OLAD poziva Tolimira da imenuje još jednog člana svog tima za podršku koji bi mu pomagao u žalbenom postupku i obaviještava ga da je njegov žalbeni postupak klasifikovan kao postupak prvog stepena složenosti (težak).¹²

5. U odgovoru na Dopis OLAD-a, Tolimir je 25. maja 2013. zatražio da Gajić bude isplaćen po tarifi za kobranioca za rad obavljen tokom žalbenog postupka, imajući u vidu njegovo znatno iskustvo, kao i “zahtjevne” dužnosti koje ima kao pravni pomoćnik optuženog koji se sâm brani, a koji ne razumije engleski jezik.¹³ Tolimir je istakao da je Gajiću finansijska naknada isplaćivana kao kobraniocu zbog njegovih “izuzetnih sposobnosti i uloge” u sudskom postupku.¹⁴ Tolimir je isto tako zatražio i da se klasifikacija njegovog žalbenog postupka promijeni, tako što bi se on rangirao kao postupak trećeg stepena složenosti.¹⁵

6. Dana 5. jula 2013., Žalbeno vijeće obavijestilo je zamjenika sekretara da je opravdano da se žalbeni postupak u predmetu Tolimir svrsta u drugu kategoriju po složenosti, s obzirom na osuđujuće presude koje su mu izrečene, obilje činjenica iznijetih u Prvostepenoj presudi, kao i opseg Tolimirove žalbe.¹⁶ Na statusnoj konferenciji održanoj istog dana, 5. jula 2013., Gajiću je odobreno pravo obraćanja Žalbenom vijeću ograničeno na obraćanje u vezi s

⁹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po žalbi na odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, 13. juli 2010. (povjerljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Odluka od 13. jula 2010), par. 42.

¹⁰ Dopis OLAD-a Tolimiru, 9. maj 2013. (dalje u tekstu: Dopis OLAD-a).

¹¹ Dopis OLAD-a u kom se upućuje na Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti (Uputstvo br. 1/94), IT/73/REV.11, 11. juli 2006. (dalje u tekstu: Uputstvo). Prema dopisu OLAD-a, Gajić je tada pripremao, ali još nije bio podnio, molbu za uvrštavanje na spisak kvalifikovanih branilaca. V. Dopis OLAD-a.

¹² Dopis OLAD-a.

¹³ Tolimirov Dopis OLAD-u, 25. maj 2013. (dalje u tekstu: Zahtjev).

¹⁴ Zahtjev (u kojem se ističe da će u žalbenom postupku Gajić, kao Tolimirov pravni savjetnik, snositi glavni teret pripreme Tolimirovih pismenih podnesaka).

¹⁵ Zahtjev.

pravnim ili administrativnim pitanjima na statusnim konferencijama.¹⁷ Tolimir je izričito pozvan da podnese pismeni zahtjev Žalbenom vijeću ako želi da se Gajićeva prava obraćanja sudu prošire.¹⁸

7. Dana 27. novembra 2013., šest mjeseci nakon što je Tolimir podnio Zahtjev sekretaru, zamjenik sekretara zatražio je od Žalbenog vijeća imenovanog u žalbenom postupku u predmetu *Tolimir* da iznese mišljenje u vezi sa Gajićevom ulogom u žalbenom postupku.¹⁹ Zamjenik sekretara je konkretno naveo da takvo uputstvo traži zato što Gajić, prema Sistemu za utvrđivanje naknada za osobe koje saraduju sa optuženim slabog imovnog stanja koji se sam zastupa,²⁰ ima pravo samo na naknadu kao član pomoćnog tima, osim ako mu Žalbeno vijeće ne dodijeli dužnosti slične onima koje podrazumijeva uloga kobranioca.²¹

8. Dana 20. januara 2014., Žalbeno vijeće je odgovorilo zamjeniku sekretara da, budući da Tolimir nije podnio zahtjev u vezi sa Gajićevim pravima obraćanja sudu pred Žalbenim vijećem, Gajiću još nije odobren stepen odgovornosti viši od ograničenog prava obraćanja Sudu radi bavljenja administrativnim ili pravnim pitanjima na statusnim konferencijama.²² Žalbeno vijeće je shodno tome obavijestilo zamjenika sekretara da samo posao koji Gajić obavlja u vezi sa “iznošenjem argumenata o administrativnim i pravnim pitanjima tokom statusnih konferencija, uključujući rad koji je on obavio u pripremama za statusne konferencije, prevazilazi koordinacionu i pravno-konsultativnu funkciju pravnog saradnika optuženog koji se sam zastupa”.²³

9. Nakon što je dobio takve smjernice od Žalbenog vijeća, OLAD je na koncu 28. aprila 2014. donio odluku po Tolimirovom zahtjevu.²⁴ Pobijanom odlukom Zahtjev je djelimično odobren, čime je odobreno da se Gajiću isplati naknada po tarifi za kobranioca za posao koji je obavio tokom statusnih konferencija i u pripremama za njih, ali ne i za druge poslove koje je obavio tokom cijelog žalbenog postupka, za što će mu se naknada isplaćivati po tarifi za

¹⁶ Interni memorandum sudije Theodora Merona, predžalbenog sudije, upućen Kate Mackintosh, zamjeniku sekretara, 5. jul 2013., par. 4.

¹⁷ Statusna konferencija, T. 5. juli 2013., str. 2-3.

¹⁸ Statusna konferencija, T. 5. juli 2013., str. 3.

¹⁹ Interni memorandum Kate Mackintosh, zamjenika sekretara, Žalbenom vijeću, 27. novembar 2013. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum iz novembra 2013.), par. 8.

²⁰ Sistem za utvrđivanje naknada za osobe koje saraduju sa optuženim slabog imovnog stanja koji se sam zastupa, 1. april 2010. (dalje u tekstu: Sistem za utvrđivanje naknada).

²¹ Memorandum iz novembra 2013., par. 2-3, 7-8, gdje se upućuje na Sistem za utvrđivanje naknada, par. 6.

²² Interni memorandum sudije Theodora Merona, predžalbenog sudije, upućen Kate Mackintosh, zamjeniku sekretara, 20. januar 2014. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum iz januara 2014.), par. 4-5. Memorandum iz januara 2014. priložen je kao povjerljivi i *ex parte* Dodatak I Podnesku zamjenika sekretara.

²³ Memorandum iz januara 2014., par. 6.

pomoćno osoblje.²⁵ OLAD je nadalje utvrdio da (i) Galićevi kancelarijski troškovi ne mogu utjecati na tarifu naknade za posao koji je obavio u svojstvu pravnog savjetnika, jer ona ovisi samo o godinama radnog iskustva; i da, (ii) prema Sistemu za utvrđivanje naknada, pravni saradnik ne može tražiti naknadu po višoj tarifi, osim ako vijeće koje postupa u tom predmetu formalno ne povjeri saradniku viši stepen odgovornosti, bez obzira na to da li on *de facto* obavlja više dužnosti (kao što je sastavljanje žalbenog podneska) ili ne.²⁶ Tolimir u Zahtjevu za preispitivanje dovodi u pitanje ta rješenja.

10. Nakon podnošenja Zahtjeva za preispitivanje, Tolimir je zatražio od Žalbenog vijeća da odobri Gajiću šira prava obraćanja sudu “uključujući mogućnost da iznese usmene argumente na pretresima [u žalbenom postupku]”.²⁷ Dana 20. juna 2014., Žalbeno vijeće je ovlastilo Gajića da iznosi usmenu argumentaciju u žalbenom postupku.²⁸ Žalbeno vijeće je objasnilo da je to pravo obraćanja sudu prošireno na “sva pitanja pravne prirode koja se mogu pojaviti prilikom iznošenja argumenata u vezi s navodnim činjeničnim, odnosno pravnim greškama [u] prvostepenoj presudi”.²⁹

II. STANDARD PREISPITIVANJA

11. Za preispitivanje administrativnih odluka sekretar je postavio sljedeći standard:

Sudsko preispitivanje [...] administrativne odluke ne predstavlja ponovno saslušanje. Ne radi se ni o žalbenom postupku, niti je taj postupak na bilo koji način sličan preispitivanju vlastite presude kakvo bi sudsko vijeće moglo provesti u skladu s pravilom 119 Pravilnika o postupku i dokazima. Sudsko preispitivanje administrativne odluke sekretara [...] inicijalno se bavi pravilnošću postupka kojim je sekretar došao do neke odluke i načinom na koji je do nje došao.³⁰

²⁴ Podnesak zamjenika sekretara, Dodatak II (povjerljivo i *ex parte*), Dopis Susan Stuart, šefa OLAD-a, Tolimiru, 28. april 2014. (dalje u tekstu: Pobjana odluka).

²⁵ Pobjana odluka.

²⁶ Pobjana odluka.

²⁷ Zahtjev Žalbenom vijeću da se g. Aleksandru Gajiću odobri pravo obraćanja sudu, 23. maj 2014. (povjerljivo), par. 1, 13-14.

²⁸ Odluka po Tolimirovom zahtjevu da se g. Aleksandru Gajiću odobri pravo obraćanja sudu, 20. juni 2014. (dalje u tekstu: Odluka o pravu obraćanja sudu), str. 2.

²⁹ Odluka o pravu obraćanja sudu, str. 2.

³⁰ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po preispitivanju odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Žigić*), par. 13; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po zahtjevu za preispitivanje odluke o finansiranju tima odbrane, 31. januar 2012. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić*), par. 6.

Shodno tome, administrativna odluka može biti poništena ako sekretar:

- (a) nije poštovao pravne uslove [...], ili
- (b) ako se nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili
- (c) ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili
- (d) ako je došao do zaključka da do kakvog ne bi došla nijedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje (test "nerazumnosti").³¹

12. Osim ako se ne utvrdi da je riječ o nerazumnosti, "ne smije se ulaziti u prostor koji pripada autoru takve administrativne odluke u kojem on ocjenjuje činjenice ili meritum dotičnog slučaja".³² Strana u postupku koja osporava administrativnu odluku snosi teret dokazivanja da je: (a) došlo do greške gore opisanog karaktera, i (b) da je ta greška bitno uticala na donošenje odluke sekretara na njegovu štetu".³³

III. MJERODAVNO PRAVO

13. Prema Sistemu za utvrđivanje naknada, pravni saradnik optuženog koji se sam zastupa "olakšava vođenje odbrane u predmetu optuženog koordinišući rad i pravne konsultacije s tim u vezi".³⁴ Konkretno

Tipični radni zadaci pravnog saradnika uključuju obavljanje pravnih istraživanja i sastavljanje memoranduma, izbor, analizu i klasifikovanje dokumenata na zahtjev optuženog i prisustvovanje radnim sastancima s optuženim u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija [...]. Pravni saradnik može pomagati i u pripremanju dokaznog materijala i u razgovorima sa svjedocima u skladu s uputstvima optuženog. Pravni saradnici nemaju pravo na učestvovanje u raspravi u sudnici ukoliko sudsko vijeće koje postupa u predmetu ne odluči drugačije.³⁵

³¹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 6. V. takode Odluka u predmetu *Žigić*, par. 13-14.

³² Odluka u predmetu *Žigić*, par. 13. V. takode Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 7.

³³ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 7. V. takode Odluka u predmetu *Žigić*, par. 14.

³⁴ Sistem za utvrđivanje naknada, par. 20(a)(ii).

³⁵ Sistem za utvrđivanje naknada, par. 20(a)(ii). Prema Smjernicama za podnošenje faktura I aktivnosti za koje pomoćnici optuženih koji se sami zastupaju mogu primiti naknadu, priloženim uz Sistem za utvrđivanje naknada, zadaci za koje pravni pomoćnici mogu da traže naknadu od Sekretarijata uključuju pomoć pri sastavljanju zahtjeva i podnesaka, kao i pomoć u pripremi za pretresa, prisustvovanje pretresima i pregledanje podnesaka Tužilaštva. V. Smjernice za podnošenje faktura i aktivnosti za koje pomoćnici optuženih koji se sami zastupaju mogu primiti naknadu, 25. septembar 2007. (dalje u tekstu: Smjernice za podnošenje faktura), Odjeljak A(ii).

14. Prema paragrafu 6 Sistema za utvrđivanje naknada, naknada pravnim saradnicima se isplaćuje po satnicama za pomoćno osoblje, kao što je to navedeno u Dodatku I Uputstvu. Njime se nalaže da se pravnim pomoćnicima sa do 4 godine profesionalnog iskustva naknada isplaćuje po tarifi 16.80 eura po satu brutto, onima sa od 5 do 9 godina profesionalnog iskustva po tarifi od 23.10 eura po satu brutto, a onima sa 10 ili više godina profesionalnog iskustva po tarifi od 28.40 eura brutto.³⁶ Kobranicima se naknada isplaćuje po fiksnoj tarifi od od 78.80 eura po satu brutto.³⁷ Isplaćivanje naknade pravnim pomoćnicima po tarifi za pravne saradnike optuženih koji se sami zastupaju počiva na upozorenju Žalbenog vijeća da sredstva za isplaćivanje naknade pravnim saradnicima optuženih koji se sami zastupaju “ne bi trebala biti uporediva sa onima koja se isplaćuju braniocima optuženih koji imaju pravne zastupnike [...], ali bi pravnim saradnicima ipak trebalo isplatiti naknadu za njihov rad na koordinaciji i pravnim konsultacijama s tim u vezi”.³⁸

15. Prema paragrafu 26 Sistema za utvrđivanje naknada, “eventualni sporovi u vezi s naknadom za rad ili pokrićem troškova proizašlim iz primjene ovog Sistema za utvrđivanje naknada rješavaće se u skladu s članom 31 Uputstva”. U tom članu se navodi:

Ukoliko se spor odnosi na iznos veći od 4.999 eura, oštećena strana može podnijeti zahtjev za preispitivanje sekretaru Suda, koji će stvar prosljediti predsjedniku Suda radi donošenja odluke. Prije nego što predsjednik Suda donese odluku, zatražiće od oštećene strane i respondenta da iznesu argumentaciju. Odluka predsjednika Suda je konačna i obavezujuća za strane.

IV. ARGUMENTI

16. Tolimir traži da se Pobijana odluka poništi i da se Sekretarijatu naloži da se Gajiću isplati nadoknada u visini tarife za kobranioce.³⁹ Tolimir tvrdi da se Pobijana odluka zasniva na početnoj krivoj procjeni Gajićevog stepena odgovornosti i da u njoj nisu uzete u obzir Gajićeve kvalifikacije i uloga u žalbenom postupku, naročito njegov velik udio u sastavljanju Tolimirove žalbe i žalbenih podnesaka, koji, prema Tolimirovom mišljenju, nadilazi funkciju pravnog saradnika.⁴⁰ Tolimir nadalje tvrdi da o Gajićevom višem stepenu odgovornosti u žalbenom postupku svjedoči činjenica da mu je odobreno pravo obraćanja sudu na statusnim

³⁶ Uputstvo, Dodatak I, na snazi od 1. januara 2013. (dalje u tekstu: Dodatak I Uputstvu).

³⁷ Dodatak I Uputstvu.

³⁸ *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-95-5/18/PT, Odluka po Krajišnikovom zahtjevu i po zahtjevu tužilaštva, 11. septembar 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krajišnik*), par. 42. Sistem za utvrđivanje naknada zasniva se na Odluci u predmetu *Krajišnik*. V. Sistem za utvrđivanje naknada, str. 1.

³⁹ Zahtjev za preispitivanje, par. 21.

konferencijama, što je, prema Tolimirovom mišljenju, izuzetna stvar koja ukazuje na dužnosti i funkcije koje nadilaze tipične dužnosti pravnih saradnika.⁴¹ Prema tome, Tolimir tvrdi da je odluka za isplatu nadoknade Gajiću po tarifi za kobraniocce samo za rad koji je obavljao prilikom statusne konferencije i pripreme za nju nerazumna, budući da mu je Žalbeno vijeće odobrilo pravo obraćanja sudu upavo na osnovu uvećane odgovornosti u žalbenom postupku.⁴² Naposljetku, Tolimir tvrdi da je Pobjijana odluka nerazumna jer uskraćuje isplaćivanje naknade za Gajićeve kancelarijske troškove, koji su, kako tvrdi Tolimir, bitno viši od onih koji snose pravni savjetnici.⁴³

17. Zamjenik sekretara odgovara da su u Pobjijanoj odluci poštovani relevantni kriterijumi iz Sistema za utvrđivanje naknada i uobičajena praksa, te da je Pobjijana odluka proceduralno pravična.⁴⁴ Konkretno, zamjenik sekretara tvrdi da Gajiću može da bude isplaćena naknada po višoj tarifi samo na osnovu konkretnog sudskog odobrenja, a u ovom slučaju takvo odobrenje postoji samo u odnosu na posao obavljen za vrijeme statusne konferencije i tokom priprema za nju.⁴⁵ Prema zamjeniku sekretara, drugi faktori, kao što su Gajićeve kvalifikacije, njegove navodne dužnosti kao sastavljača podnesaka, prava obraćanja sudu na statusnim konferencijama i kancelarijski troškovi, nisu relevantni za pitanje da li Gajić ima prava na isplatu naknade po tarifi za kobranioca, u svjetlu izričitog zahtjeva da se otklon od Sistema za utvrđivanje naknada može opravdati samo sudskim odobrenjem.⁴⁶ Prema tome, zamjenik sekretara tvrdi da je Pobjijana odluka donesena nakon razmatranja svih relevantnih materijala, odnosno uvriježene prakse Međunarodnog suda, Sistema za utvrđivanje naknada i smjernica koje je dalo Žalbeno vijeće, i da ona nije samo razumna, već da je takvi materijali i nameću.⁴⁷

18. Tolimir u Replici tvrdi da zamjenik sekretara nije odgovorio na argumente koji se odnose na suštinu prava obraćanja Sudu i na svrhu statusnih konferencija, kao i da pogrešno shvata Gajićevu ulogu u sastavljanju žalbenih i drugih podnesaka.⁴⁸ Tolimir ističe da Žalbeno vijeće nije produžilo rok za podnošenje žalbenih podnesaka uprkos tome što on ne govori

⁴⁰ Zahtjev za preispitivanje, par. 4, 8-14.

⁴¹ Zahtjev za preispitivanje, par. 15-21.

⁴² Zahtjev za preispitivanje, par. 21. Tolimir objašnjava da je zahtjev za proširenje Gajićevih prava obraćanja sudu u žalbenom postupku, koji je Tolimir pozvan da podnese Žalbenom vijeću, bio preuranjen u vrijeme kada je Zahtjev za preispitivanje podnesen. Zahtjev za preispitivanje, par. 18. Međutim, napominjem da je nedugo nakon podnošenja Zahtjeva za preispitivanje Tolimir doista podnio zahtjev da se Gajiću prošire prava obraćanja sudu, što je i odobreno 20. juna 2014. V. gore, par. 10.

⁴³ Zahtjev za preispitivanje, par. 22-23.

⁴⁴ Odgovor, par. 12-16.

⁴⁵ Podnesak zamjenika sekretara, par. 13-15, 17-18.

⁴⁶ Podnesak zamjenika sekretara, par. 17-18.

⁴⁷ Podnesak zamjenika sekretara, par. 17-19.

engleski, što je praktički zahtijevalo od Tolimira da zadatak sastavljanja dokumenata delegira na Gajića, koji je prema tome obavljao rad sličniji onome koji obavlja branilac optuženog koji ne razumije engleski jezik.⁴⁹ Tolimir nadalje tvrdi da Sekretarijat, time što nije podmirio Gajićeve kancelarijske troškove, nije priznao da je Gajić veći dio posla završavao u Beogradu, u Srbiji.⁵⁰

19. U Drugom podnesku zamjenika sekretara, zamjenik sekretara napominje da je Tolimir, premda je bio obaviješten da ima pravo na to da ga u žalbenom postupku zastupa branilac, izabrao da se sâm zastupa.⁵¹ Zamjenik sekretara dodaje da Sistem za utvrđivanje naknada omogućuje dodjelu jezičnog pomoćnika žalioocu koji se sâm zastupa i da prema tome “Međunarodni sud ne treba izdvajati javna finansijska sredstva na ime pravne pomoći u svrhu naknade za rad koji proizlazi iz činjenice da [Tolimir] ne razumije engleski jezik”.⁵²

20. U svom Odgovoru na Drugi podnesak zamjenika sekretara Tolimir osporava argumente zamjenika sekretara kao nerazumne i neutemeljene.⁵³ Tolimir odbija tvrdnju zamjenika sekretara da je činjenica da on ne vlada engleskim jezikom relevantna za razumijevanje Gajićeve uloge u žalbenom postupku.⁵⁴ S tim u vezi, Tolimir tvrdi da bi, imajući u vidu da optuženi koji se sâm zastupa ima na raspolaganju “vrlo ograničen” broj sati tokom cijelog žalbenog postupka, dodavanje jezičnog pomoćnika timu odbrane bilo odviše vremenski zahtjevno, skupo i neefikasno, jer ne bi garantovalo da će prijevod relevantnog podneska biti završen brže nego što bi to mogla da obavi prevodilačka služba Međunarodnog suda.⁵⁵

V. DISKUSIJA

21. Pitanje o kojem treba da donesem odluku glasi da li OLAD donošenjem Pobjane odluke (a) nije poštovao mjerodavne pravne uslove Uputstva i Sistema za utvrđivanje naknada; (b) nije se pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili u procesnom smislu nije postupao korektno prema Tolimiru; (c) da li je OLAD uzeo u obzir materijal koji nije

⁴⁸ Replika, par. 2-4.

⁴⁹ Replika, par. 5-6.

⁵⁰ Replika, par. 7.

⁵¹ Drugi podnesak zamjenika sekretara, par. 3.

⁵² Drugi podnesak zamjenika sekretara, par. 3.

⁵³ Odgovor, par. 1.

⁵⁴ Odgovor, par. 2.

⁵⁵ Odgovor, par. 4.

relevantan, a propustio uzeti u obzir material koji je relevantan; ili je (d) došao do zaključka do kakvog ne bi došla nijedna razumna osoba koja ispravno razmatra pitanje isplate Gajićeve naknade.⁵⁶ Nakon pažljivog razmatranja okolnosti ovog slučaja,⁵⁷ nisam uvjeren da je Tolimir ispunio obavezu dokazivanja da je OLAD, time što je odbio da isplati naknadu Gajiću po tarifi koja se isplaćuje za kobraniocce za posao koji nije vezan za statusne konferencije, počinio grešku one prirode kako je to gore navedeno.

22. Podsjećam da je zamjenik sekretara, prije odlučivanja po Tolimirovom zahtjevu za isplatu veće naknade Gajiću, zatražio da Žalbeno vijeće iznese svoja “gledišta” u pogledu “Gajićeve uloge” u žalbenom postupku.⁵⁸ Dana 20. januara 2014., Žalbeno vijeće dostavilo je tražene smjernice zamjeniku sekretara, konkretno navodeći da “g. Gajiću trenutno nije odobren viši stepen odgovornosti u žalbenom postupku od ograničenog prava obraćanja sudu radi bavljenja administrativnim ili pravnim pitanjima na statusnim konferencijama”.⁵⁹ Žalbeno vijeće je obavijestilo zamjenika sekretara da jedino rad koji je Gajić obavio “tokom statusnih konferencija, uključujući rad koji je on obavio u pripremama za statusne konferencije”, pravazilazi uobičajene poslove pravnog saradnika optuženog koji se sam brani.⁶⁰ Pobjana odluka bila je konzistentna sa smjernicama dobivenim od Žalbenog vijeća: OLAD je odobrio Tolimirov zahtjev da se Gajiću isplati naknada po tarifi za kobranioca, ali samo za rad koji je analogan radu koji obavlja kobranelac, a koji, prema uputstvima Žalbenog vijeća, obuhvata samo Gajićeve dužnosti vezane za statusne konferencije.⁶¹ U skladu sa opisom Gajićevih funkcija koji je dalo Žalbeno vijeće, OLAD je odbio Tolimirov zahtjev u dijelu koji se tiče svih drugih poslova koje je Gajić obavio.⁶² Time OLAD nije postupio nerazumno. OLAD je dosljedno sproveo u djelo pogleda Žalbenog vijeća što se tiče Gajićeve uloge u Tolimirovom žalbenom postupku.

23. Tolimir tvrdi da je Gajić na sebe preuzeo veću odgovornost i dužnosti u žalbenom postupku nego što to na sebe inače uzima pravni saradnik optuženog koji se sâm zastupa, pa da bi shodno tome njegov rad trebao biti honoriran po tarifi po kojoj se plaća rad

⁵⁶ V. gore, par. 11.

⁵⁷ V. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po zahtjevu za preispitivanje odluke OLAD-a o naknadama tokom pretresne faze, 19. februar 2010. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić iz 2010.*), par. 47 (gdje se kaže da se odluke koje se odnose na odbranu optuženih koji se sami zastupaju donose “isključivo u zavisnosti od predmeta, nakon što se brižljivo razmotre konkretne prilike svakog optuženog koji se sam zastupa”).

⁵⁸ Memorandum iz novembra 2013., par. 2.

⁵⁹ Memorandum iz januara 2014., par. 5.

⁶⁰ Memorandum iz januara 2014., par. 6.

⁶¹ Pobjana odluka.

kobranioca.⁶³ Tolimir takode smatra da je ograničeno pravo obraćanja sudu, koje je Gajiću odobreno u julu 2013., dokaz za proširenje njegove uloge u žalbenom postupku.⁶⁴ Ti argumenti su, međutim, obesnaženi u Memorandumu Žalbenog vijeća iz januara 2014. Potonji donosi jasnu procjenu Gajićevog angažmana u Tolimirovom žalbenom postupku, uzimajući u obzir pravo obraćanja sudu koje je tada odobreno za Gajića.⁶⁵ U Memorandumu iz januara 2014., Žalbeno vijeće je izričito razmotrilo pitanje da li se Gajićeva ukupna uloga podudara s onom pravnog pomoćnika ili s ulogom kobranioca, pa je dalje pojasnilo koje su konkretne dužnosti koje je Gajić preuzeo sličnije poslovima kobranioca.⁶⁶ U Pobjijanoj odluci OLAD je postupio dosljedno u skladu sa konkretnim smjernicama Žalbenog vijeća po tom pitanju. Ne može se reći da je OLAD pritom na bilo koji način postupao nerazumno ili da je počinio popravljivu grešku. Po mom mišljenju, bilo bi nerazumno sa OLAD-ove strane da zanemari gledišta Žalbenog vijeća.

24. Po mom mišljenju, OLAD-ovo odbijanje da isplati naknadu za Gajićeve kancelarijske troškove bilo je podjednako razumno. Sistem za utvrđivanje naknada ne predviđa isplatu naknada za kancelarijske troškove pravnih pomoćnika optuženom koji se sam zastupa. OLAD shodno tome nije postupio nerazumno ili pogrešno kad je odbio da isplati naknade za takvu vrstu troškova. S tim u vezi podsjećam da, “[p]remda član 21(1) [Statuta Međunarodnog suda] može nalagati da optuženi u sličnim okolnostima imaju približno uporediv tretman, on ne propisuje da optuženi koji se opredjeli za samozastupanje uživa sve pogodnosti kojima raspolaže optuženi koji se opredjeli za branioca”.⁶⁷

25. Shodno tome, zaključujem da je Pobjijana odluka bila razumna u vrijeme kada je donesena i da OLAD nije počinio popravljivu grešku.

26. Napominjem, međutim, da su nakon Pobjijane odluke i podnošenja Zahtjeva za preispitivanje, Gajiću pred Žalbenim vijećem odobrena puno šira prava obraćanja sudu negoli što ih je imao u vrijeme kad je izdata Pobjijana odluka. Dana 20. juna 2014., Žalbeno vijeće odobrilo je Gajiću pravo da zastupa Tolimira u žalbenom postupku i da podnosi podneske “po sv[i]m pitanj[ima] pravne prirode koja se mogu pojaviti prilikom iznošenja argumenata u

⁶² Pobjijana odluka.

⁶³ V. gore, par. 16.

⁶⁴ V. gore, par. 16.

⁶⁵ Memorandum iz januara 2014., par. 3, 5-6.

⁶⁶ Memorandum iz januara 2014., par. 5-6.

⁶⁷ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 41.

vezi s navodnim činjeničnim, odnosno pravnim greškama u prvostepenoj presudi”.⁶⁸ Žalbeno vijeće odobrilo je tako široka prava obraćanja sudu zato što je priznalo Gajićev značajan doprinos Tolimirovoj odbrani “u pretpretresnoj, pretresnoj i žalbenoj fazi”, kao i to da će on “tijesno saradivati” s Tolimirom “u pripremi za žalbeni pretres”.⁶⁹ Ovo priznanje, kao i proširena prava obraćanja sudu za Gajića predstavljaju nove okolnosti koje OLAD nije uzео u obzir (niti je to mogao da učini) kada je donio Pobijanu odluku, pa to opravdava zahtjev za ponovno razmatranje naknade Gajićevih troškova.

27. S tim u vezi imam u vidu uputstvo Žalbenog vijeća da pravni saradnici moraju dobivati adekvatnu kompenzaciju “za njihov rad na koordinaciji i pravnim konsultacijama s tim u vezi”,⁷⁰ a odgovarajuća tarifa za isplatu naknada treba da bude definisana ne samo na osnovu godina radnog iskustva, već i na osnovu “funkcije i zadataka koje pravni saradnici obavljaju, kao i stepena odgovornosti koju preuzmu”.⁷¹ Imajući u vidu Gajićeva proširena prava obraćanja sudu i njegov znatni angažman u svim fazama postupka u predmetu *Tolimir* – uključujući i žalbeni postupak – koji je i Žalbeno vijeće priznalo, mišljenja sam da Gajićeva uloga i dužnosti u Tolimirovom žalbenom postupku “prevazilaz[e] zadatke, funkciju i stepen odgovornosti pravnih saradnika” i da su “sličnije radu koji obično obavlja kobranilac”.⁷² Prema tome, ja smatram da je primjereno i u interesu pravde da se Gajiću isplati naknada po tarifi za kobranioca za njegove usmene podneske Žalbenom vijeću tokom žalbenog pretresa i za rad koji je obavio tokom pripreme žalbenog pretresa, kao i za sav drugi posao koji je obavio tokom žalbenog postupka, uključujući i sastavljanje pismenih podnesaka Žalbenom vijeću, kao što su žalbeni podnesak i replika.⁷³

28. S obzirom na okolnosti ovog predmeta, postoji itekako dobro opravdanje za isplatu naknade Gajiću po tarifi za kobranioca, premda OLAD nije počinio popravljivu grešku donoseći Pobijanu odluku. Pri utvrđivanju adekvatne naknade za Gajića u ovom predmetu, dužnu pažnju treba posvetiti Gajićevim proširenim pravima obraćanja sudu, ali i samoj prirodi žalbenog postupka i povećanoj odgovornosti koju pravni saradnik *de facto* prihvata za

⁶⁸ Odluka o pravu obraćanja sudu, str. 2.

⁶⁹ Odluka o pravu obraćanja sudu, str. 2.

⁷⁰ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁷¹ Odluka u predmetu *Karadžić* iz 2010., par. 51; V. takode Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁷² Odluka u predmetu *Karadžić* iz 2010., par. 51. Napominjem da je na Tolimirovom sudenju tadašnji predsjednik Međunarodnog suda naložio da se Gajiću isplati naknada po tarifi za kobranioca nakon što je Pretresno vijeće odobrilo Gajiću pravo obraćanja sudu, tako da je “njegova uloga proširena na više od ‘rada na koordinaciji’ i pružanju ‘pravnih konsultacija s tim u vezi’, čime se obično odlikuje posao pravnog saradnika”. Odluka od 13. jula 2010., par. 42. Zaključujem da je isti rezultat opravdan takode i u žalbenom postupku: prošireno pravo obraćanja sudu koje je Pretresno vijeće 20. juna 2014. odobrilo Gajiću opravdava dam u se isplate nadoknade po tarifi za kobranioca.

⁷³ V. pravila 111-114 Pravilnika.

optuženog koji se sam zastupa a koji ima ograničeno poznavanje radnih jezika Međunarodnog suda. U žalbenom postupku podnesci strana Žalbenom vijeću uglavnom su pismeni; pretres se održava tek po dostavljanju podnesaka u datom predmetu i u ograničenom roku.⁷⁴ Naime, preispitivanje u žalbenom postupku se usredotočuje na pravne i činjenične greške pretresnog vijeća; pravne odluke ispituju se *de novo*, dok se činjenični nalazi i zaključci tretiraju uz znatno poštovanje diskrecionog ovlaštenja Pretresnog vijeća pri razmatranju takvih pitanja.⁷⁵ S obzirom na to da se u žalbenom postupku prevashodno razmatraju pitanja pravne prirode, “u žalbenom postupku na braniocu leži glavni teret pripremanja argumentacije, s obzirom na njegovu pravnu stručnost na osnovu koje može posavjetovati žalioca da li postoje ikakve potencijalne pravne ili činjenične greške”.⁷⁶ Pravni savjetnik optuženog koji se sâm zastupa a ima ograničeno poznavanje službenih jezika Međunarodnog suda, poput Gajića, preuzima čak i važniju ulogu u žalbenom postupku, budući da ima manje pomoći od optuženog pri analiziranju Prvostepene presude i otkrivanju pravnih ili činjeničnih grešaka.⁷⁷ Ne mogu da ignoriram te faktore pri odlučivanju kojom bi se tarifom na zadovoljavajući način kompenzirao Gajić za rad koji je obavio u vezi sa Tolimirovim žalbenim postupkom.⁷⁸

⁷⁴ V. Pravila 111-114 Pravilnika.

⁷⁵ V. član 25(1) Statuta Međunarodnog suda *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-A, Presuda, 27. januar 2014., par. 13-21, i pravni izvori na koje se tamo poziva.

⁷⁶ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-A, Odluka po zahtjevu za produženje roka i za odobrenje da se prekorači dozvoljeni broj riječi, 20. oktobar 2010., str. 4, kao i pravni izvori na koje se tamo poziva.

⁷⁷ Zamjenik sekretara ne osporava da je Gajić imao velika zaduženja prilikom sastavljanja podnesaka tokom žalbenog postupka, ali tvrdi da “činjenica da je g. Gajić pisao podneske ne uvećava [njegovu] ulogu i dužnosti mimo onih tipičnog pravnog saradnika”. Podnesak zamjenika sekretara, fusnota 26, gdje se upućuje na Smjernice za podnošenje faktura, Odjeljak A(ii). Smjernice za podnošenje faktura, međutim, nalažu da se naknade pravnim saradnicima mogu isplaćivati za “poma[ganje] optuženom u pripremi podnesaka”, ali ne za to da pravni saradnici sami sastavljaju podneske. Smjernice za podnošenje faktura, Odjeljak A(ii). Po mojem viđenju, pravni saradnici koji ne samo što pomažu optuženom pri sastavljanju podnesaka pred Žalbenim vijećem, već takve podneske i sami sastavljaju, čak i ako to rade uz pomoć žalioca, preuzimaju dužnosti koje nadilaze one koje su tipične za pravne pomoćnike.

⁷⁸ Isto tako napominjem da je do vremena kada je zamjenik sekretara zatražio smjernice Žalbenog vijeća u vezi sa Gajićevim zaduženjima u žalbenom postupku, to jest 27. novembra 2013., dostavljanje podnesaka gotovo bilo sasvim završeno: Tolimirova Replika podnesena je 7. novembra 2013. V. Replika, 7. novembra 2013. (povjerljivo). Izmijenjena replika podnesena je 27. februara 2014. (v. Izmijenjena replika, 27. februar 2014.), ali iako je Žalbeno vijeće dostavilo tražene smjernice zamjeniku sekretara, Pobjijana odluka donesena je tek krajem aprila 2014., gotovo godinu dana nakon što je Tolimir podnio zahtjev. V. gore, par. 5, 9. Drugim riječima, Gajić je svoju dužnost sastavljanja podnesaka i druge dužnosti u vezi sa Tolimirovom žalbom ispunio a da ga OLAD nije obavijestio o relevantnoj tarifi za naknadu u žalbenom postupku. Imajući u vidu naknadu po tarifi kobranioca tokom sudskog postupka i u svjetlu njegove neprekidne velike odgovornosti u pogledu Tolimirove žalbe (koju zamjenik sekretara u suštini i ne spori, v. Podnesak zamjenika sekretara, par. 18 i fusnota 26), nerazumno je pretpostaviti da je Gajić preuzeo konkretne dužnosti kao pomoćnik Tolimiru u žalbenom postupku uz vjerovanje ili čak očekivanje da će mu za njegov rad biti isplaćena naknada po tarifi za kobranioca. To što je OLAD tako dugo odlagao odgovor na Tolimirov Zahtjev i što su žalbeni podnesci dostavljeni prije donošenja Pobjijane odluke dodatni su faktori koji idu u prilog isplaćivanju naknade Gajiću po tarifi za kobranioca za sav rad koji je obavio u žalbenom postupku.

29. Da Pobijana odluka nije bila ni nerazumna ni pogrešna u vrijeme kad je donesena ne mijenja moj zaključak. Kao što je navedeno u prethodnim odlukama o preispitivanju, čak i tamo gdje sekretar Međunarodnog suda nije počinio popravljivu grešku pri primjeni svojeg diskrecionog ovlaštenja u vezi sa pitanjem nadoknađivanja troškova odbrani, dodjela sredstava odbrani može da se poveća kad “je to [...] u interesu pravde i zato što Međunarodni sud ima obavezu da štiti prava optuženog i garantuje pravičnost suđenja”.⁷⁹ Nakon pažljivog sagledavanja konkretnih okolnosti ovog predmeta i relevantnog materijala u sudskom spisu, gledišta sam da bi Gajiću trebalo isplatiti nadoknadu troškova po tarifi za kobranioca za sav posao koji je obavio u vezi sa Tolimirovom žalbom.

IV. DISPOZITIV

30. S obzirom na gorenavedeno, ovim **NALAZEM** sekretaru da Gajiću isplati naknadu troškova po tarifi po kojoj se obračunava satnica za kobranioca, za sav posao koji je obavio u vezi sa žalbenim postupkom u ovom predmetu, a u svim drugim aspektima **ODBIJAM** Zahtjev za preispitivanje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis i pečat na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjednik

Dana 24. jula 2014.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

⁷⁹ *Tužilac protiv Gorana Hadžića*, IT-04-75-T, Odluka po zahtevu da se preispita Odluka OLAD o finansiranju tokom pretresne faze postupka, 20. juni 2013., par. 35, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Karadžić*, par. 37.